

BIULETYN

SOWIOGÓRSKI 2016

PARTNERSTWO
SOWIOGÓRSKIE

ISBN 978-83-941963-4-9

PARTNERSTWO
SOWIOGÓRSKIE

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich; Europa inwestująca w obszary wiejskie”, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez Lokalną Grupę Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania 19.4 „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” PROW 2014-2020.

Obszar objęty Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (LSR).

Słowem wstępu

Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Sowiogórskie” (LGD) z przyjemnością informuje, że od bieżącego roku rozpoczęliśmy realizację założeń Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 zwanej w skrócie LSR - opracowanej wspólnie z mieszkańcami naszego regionu.

Strategia obejmuje swoim działaniem obszar pięciu gmin: Głuszycę, Jedlina Zdrój, Nową Rudę (obszar wiejski), Pieszyce oraz Walim – które wykazują spójność zarówno w zakresie terytorialnym poprzez przynależność do masywu Gór Sowich, uwarunkowań przyrodniczych, historycznych i społecznych.

Działalność nasza jest kontynuacją prac realizowanych w poprzednim okresie programowania (2007-2013), a wyznaczone w nowej LSR kierunki - są zbieżne z poprzednimi i gwarantują kontynuację zrównoważonego rozwoju opartego na zasobach lokalnych.

Zgodnie z podpisaną z Zarządem Województwa Dolnośląskiego w dniu **20 maja 2016 roku** Umową o warunkach i sposobie realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) – LGD otrzymało wsparcie finansowe w wysokości **6 813 000,00 zł.** na realizację: operacji w ramach LSR, wdrażania projektów współpracy oraz funkcjonowania LGD.

W tym miejscu należy podziękować wszystkim osobom, które brały czynny udział w konsultacjach, poświęciły czas i włożyły ogrom pracy przy opracowaniu dokumentu. Tym samym zapraszamy ponownie mieszkańców naszego obszaru do współpracy i korzystania z pomocy finansowej, jaką w ramach tych działań oferujemy oraz wspólną realizację zaplanowanych przedsięwzięć.

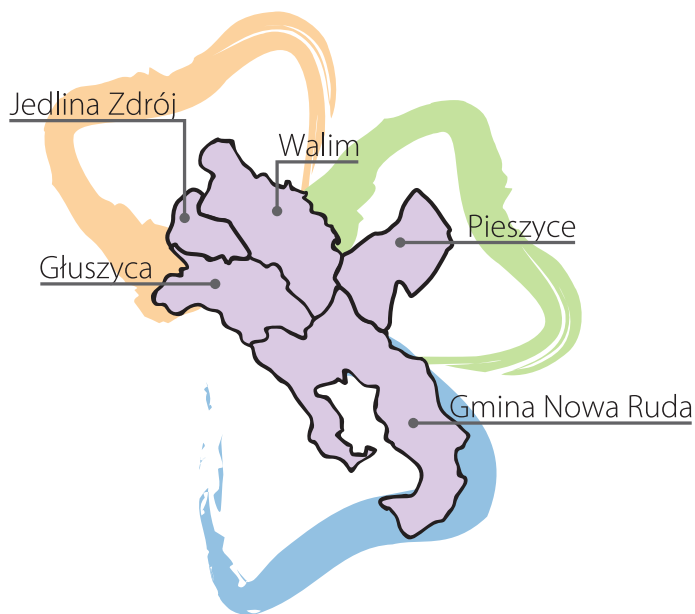
W Y D A W C A :

Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Sowiogórskie”
ul. Dworzec PKP 1/3 58-321 Jugowice (Gmina Walim) tel./fax: 74 87 161 50
www.partnerstwo.sowiogorskie.pl, biuro@partnerstwo.sowiogorskie.pl

---

Wszelkie prawa zastrzeżone. Egzemplarz bezpłatny
ISBN 978-83-941963-4-9 | Nakład 2500 egzemplarzy

CEL OGÓLNY 1 - Wykorzystanie potencjału krajobrazowego, turystycznego i kulturowego w zrównoważonym i dynamicznym rozwoju obszaru Partnerstwa Sowiogórskiego.

- Cs. 1.1. Obszar z zadbaną przestrzenią publiczną o sprawnej infrastrukturze turystycznej, rekreacyjnej i społecznej**
- Przedsięwzięcie 1.1.1** Budowa, remont, wyposażenie obiektów i miejsc związanych z rozwojem obszaru w oparciu o lokalne zasoby.
- Przedsięwzięcie 1.1.2** Budowa, remont, wyposażenie obiektów i miejsc służących rozwojowi społeczności lokalnej.
- Cs. 1.2. Obszar atrakcyjny turystycznie - z mocną marką turystyczną Gór Sowich – promocja obszaru**
- Przedsięwzięcie 1.2.1** Tworzenie i rozwijanie oferty promocyjnej regionu w oparciu o zasoby lokalne Gór Sowich.
- Cs. 1.3. Wykorzystanie zasobów lokalnych dla zrównoważonego rozwoju innowacyjnej, lokalnej działalności**
- Przedsięwzięcie 1.3.1** Wspieranie tworzenia nowych podmiotów gospodarczych.
- Przedsięwzięcie 1.3.2** Rozwijanie podmiotów gospodarczych.

CEL OGÓLNY 2 - Wzmocnienie i wykorzystanie potencjału społecznego na rzecz zrównoważonego rozwoju obszaru Partnerstwa Sowiogórskiego.

- Cs. 2.1. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i budowanie poczucia lokalnej wspólnoty**
- Przedsięwzięcie 2.1.1** Działania rozwijające potencjał społeczności lokalnych i organizacji oraz edukacja przyrodnicza i klimatyczna
- Cs. 2.2. Włączenie społeczności lokalnej we wdrażanie LSR**
- Przedsięwzięcie 2.2.1** Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania – włączenie mieszkańców we wdrażanie LSR

Aby wesprzeć Państwa w realizacji tych założeń, LGD w ramach środków otrzymanych na podstawie Umowy z dn. **19 lipca 2016 r.** o przyznaniu pomocy na realizację operacji w ramach poddziałania "Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji" – będzie organizowało szereg spotkań i bezpłatnych szkoleń związanych z planowanymi działaniami.

Cykl spotkań informacyjnych zaplanowany został na październik 2016 i jego terminarz znajdują Państwo na naszej stronie internetowej: www.partnerstwo.sowiogorskie.pl, natomiast harmonogram szkoleń przedstawia się następująco:

Gmina	Termin	Miejsce	Adres	Godzina
-	07.11.2016 (poniedziałek)	Biuro Partnerstwa - Szkolenie wyłącznie dla Rady i Pracowników LGD	ul. Dworzec PKP 1/2	14:00-20:00
JEDLINA ZDRÓJ	09.11.2016 (środa)	Centrum Kultury	ul. Piastowska 13, 58-330 Jedlina Zdrój	9:00-15:00
NOWA RUDA	08.11.2016 (wtorek)	Muzeum Ziemi Sowiogórskiej	ul. Główna 65, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie	13:00-19:00
PIESZYCE	15.11.2016 (wtorek)	Centrum Kultury	ul. M. Kopernika 37, 58-250 Pieszyce	11:00-17:00
WALIM	16.11.2016 (środa)	Centrum Kultury i Turystyki	ul. T. Kościuszki 2, 58-320 Walim	12:00-18:00
GŁUSZYCA	17.11.2016 (czwartek)	Centrum Kultury - Miejska Biblioteka Publiczna	ul. Grunwaldzka 26, 58-340 Głuszyca	13:00-19:00

**„Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”
objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020.**

Szczegółowe zasady i tryb przyznawania przez LGD pomocy finansowej reguluje ustawa z dnia 20 lutego 2015r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020 (Dz. U. 2015 poz. 349) oraz rozporządzenie Ministra Rolnictwa i rozwoju wsi z dnia 24 września 2015r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Projektem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020 (Dz. U. 2015 poz. 1570).

Zakres operacji:

Pomoc jest przyznawana na operacje w zakresie:

1. Wzmocnienia kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych.
2. Rozwoju przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym LSR przez:
  - a) podejmowanie działalności gospodarczej
  - b) tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych
  - c) rozwijanie działalności gospodarczej
  - d) podnoszenie kompetencji osób realizujących ww. operacje
3. Wspierania współpracy między podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarach wiejskich objętych LSR:
  - a) w ramach krótkich łańcuchów dostaw
  - b) w zakresie świadczenia usług turystycznych
  - c) w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów i usług lokalnych
4. Rozwoju rynków zbytu produktów i usług lokalnych, z wyłączeniem operacji polegających na budowie lub modernizacji targowisk objętych zakresem wsparcia w ramach działania Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich.
5. Zachowania dziedzictwa lokalnego.
6. Budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej.
7. Budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej.
8. Promowania obszaru objętego LSR, w tym produktów i usług lokalnych.

Przez obszar wiejski objęty LSR rozumie się obszar gmin wiejskich, miejsko – wiejskich i miejskich objęty LSR, z wyłączeniem obszaru miast zamieszkiwanych przez więcej niż 20 000 mieszkańców.

Forma pomocy

Pomoc ma formę refundacji części lub całości kosztów kwalifikowalnych. W przypadku operacji polegających na rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej pomoc ma formę płatności zryczałtowanej (premier).

Pomoc ma charakter pomocy de minimis, z wyjątkiem pomocy, do której nie ma zastosowania rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.

Beneficjenci

O pomoc może się ubiegać podmiot będący:

- Osobą fizyczną, jeżeli:
  - jest obywatelem państwa członkowskiego UE,
  - jest pełnoletnia,
  - ma miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim objętym LSR (gdy nie wykonuje działalności gospodarczej),
  - miejsce oznaczone adresem, pod którym wykonuje działalność gospodarczą, wpisanym do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, znajduje się na obszarze wiejskim (gdy osoba wykonuje działalność gospodarczą).
- Osoba prawna, z wyłączeniem województwa, jeżeli siedziba lub oddział znajduje się na obszarze wiejskim objętym LSR.
- Jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli siedziba lub oddział znajduje się na obszarze wiejskim objętym LSR.
- Gmina, jeżeli jej obszar jest obszarem wiejskim objętym LSR, w ramach której zamierza realizować operację
- Powiat, który nie ma siedziby na obszarze objętym LSR, jeżeli przynajmniej jedna z gmin wchodzących w skład tego powiatu ma siedzibę na obszarze wiejskim objętym LSR.

Koszty kwalifikowane obejmują m.in.:

- Koszty ogólne – max 10% wszystkich kosztów kwalifikowanych.
- Zakup robót budowlanych lub usług.
- Zakup lub rozwój oprogramowania komputerowego oraz zakup patentów, licencji lub wynagrodzenie za przeniesienie autorskich praw majątkowych lub znaków towarowych.
- Najem lub dzierżawa maszyn, wyposażenia lub nieruchomości.
- Zakup nowych maszyn lub wyposażenia.
- Zakup środków transportu, z wyłączeniem zakupu samochodów osobowych do przewozu mniej niż 8 osób z kierowcą – koszty te mogą stanowić max 30% wszystkich kosztów kwalifikowanych.
- Zakup rzeczy, materiałów niezbędnych do realizacji operacji.
- Wynagrodzenia i inne świadczenia o których mowa w Kodeksie pracy oraz inne koszty związane z zatrudnieniem pracowników ponoszone przez Beneficjenta na podstawie odrębnych przepisów.
- Podatek od towarów i usług (VAT).

Typy operacji dofinansowywanych w ramach wdrażania LSR:

- PODEJMOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ
- ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ
- OPERACJE KONKURSOWE O WARTOŚCI POWYŻEJ 50 000 ZŁ
- PROJEKTY GRANTOWE
- OPERACJE WŁASNE

Działanie	Kwota dofinansowania na jednego beneficjenta	Refundacja/premia	% dofinansowania
Podejmowanie działalności gospodarczej	80.000,00 zł	premia	80% + 20% = 100%
Tworzenie lub rozwój inkubatorów	500.000,00 zł	refundacja	63,63% - dot. JST 85% - pozostałe podmioty
Rozwijanie działalności gospodarczej i duże projekty pow. 50.000,00 zł	300.000,00 zł	refundacja	70%
Granty	5.000,00 zł - 20.000,00 zł	refundacja	63,63% - dot. JST 85% - pozostałe podmioty

Położona jest w przepięknym obniżeniu Górnej Bystrzycy na wysokości od 420 do 936 m n.p.m. w otoczeniu Gór Sowich, Kamiennych i Wałbrzyskich. Słynie ze wspaniałych górskich panoram, tras Strefy MTB i podziemnych obiektów Riese. Głuszyca to nie tylko Gmina pełna atrakcji, tajemniczych miejsc i magicznych zakątków – to również kolebka kultury, ludzi z pasją i niekonwencjonalnymi pomysłami.

Debiut poetycki Agnieszki Musz z Głuszczy

Z wielką radością przekazujemy Państwu informację o pierwszym wydanym wierszu głuszczykanki Agnieszki Musz. W tomiku poezji dla dzieci zatytułowanym „Zaczarowane wiersze” znalazł się utwór pt. „Bajki” napisany przez głuszczykankę, dla której pisanie to wytchnienie od codzienności.

Redaktorem zbioru wydanego przez Klub Literacki „Brzeg” w 2016 roku jest pochodząca z Głuszczy Romana Więczaszek, często powracająca w swoich wierszach „do kraju lat dziecińczych”. Książka „Zaczarowane wiersze” ukazała się dzięki środkom własnym autorów oraz przy wsparciu finansowym Zarządu Oddziału Związku Nauczycielstwa Polskiego w Brzegu, przy którym działa Klub Literacki „Brzeg”.

Agnieszka Musz po raz pierwszy opowiedziała o swojej pasji, jaką jest pisanie wierszy na spotkaniu zorganizowanym przez głuszczyckie Centrum Kultury w dniu 26 listopada 2015 r. Gratulacje za odwagę! Czekamy na publikacje kolejnych wierszy Agnieszki Musz.

Replika „Złotego Pociągu” powstała w Grzmiącej!

Głuszczyzanin Sławomir Suchorowski zbudował replikę pancernego pociągu w skali jeden do jednego. Wagon ma ponad 12 metrów długości, a do jego wytworzenia zużyto ok. 9 ton stali. Wagon pancerny został odwzorowany z oryginalnych planów. W jego pobliżu znajdują się także repliki luf, działa i sztabki złota strzeżone przez umundurowanych strażników.

Do końca bieżącego roku Sławomir Suchorowski planuje stworzyć jeszcze trzy wagony i pancerną lokomotywę. Będą to jedne z pierwszych eksponatów muzeum replik, które ma powstać na terenie istniejących w czasie II wojny światowej zakładów zbrojeniowych w Grzmiącej. - Gratuluję pomysłowości naszemu przedsiębiorcy. Miejmy nadzieję, że replika „złotego pociągu” przyczyni się do rozwoju turystyki w naszej gminie – dodaje burmistrz Roman Głód.

Strefa MTB Głuszyca

Głuszyca posiada sieć 150 km tras rowerowych, wyznaczonych na 6 szlakach, powiązanych z czeskimi i polskimi szlakami rowerowymi. Głuszyckie trasy rowerowe należą do strefy MTB Sudety o łącznej długości prawie 500 km. Trasy rowerowe usytuowane w Gminie Głuszyca są uznawane przez pasjonatów rowerów górskich za jedne z najciekawszych i najpiękniejszych w Polsce. Biegają głównie górkami i ścieżkami, asfalt spotyka się tylko na odcinkach dojazdowych z centrum miejscowości - i co ciekawe - znajdują się w bezpośredniej bliskości wyjątkowych atrakcji turystycznych, m.in. w pobliżu Podziemnego Miasta Osówka, w okolicach Doliny Siedmiu Stawów, Kamyków - nieczynnego kamieniołomu, przypominającego Morskie Oko w Tatrach czy też Cesarskich Skałek - punktu widokowego w centrum miejscowości. Trasy rowerowe prowadzą także w okolice ruin średniowiecznego zamku Rogowiec, najwyżej położonego zamku w Polsce oraz otaczają jeden z najwyższych szczytów Sudetów Środkowych - Waligórze (936 m n.p.m.).

Trasy Strefy MTB Głuszyca są oznakowane następującymi kolorami: czarny, czerwony, niebieski, pomarańczowy, zielony, żółty. Znajdują się na nich także kultowe singletracki: „zielony”, „niebieski”, „pomarańczowy”. Więcej o informacji o trasach na: <http://www.strefamtbsudety.pl/tt/trasy/trasy-gluszyca/>, <http://www.gluszyca.pl/mtb-gluszyca/1307>

Na głuszyckich trasach strefy MTB rozgrywane są co roku cieszące się największą renomą wyścigi rowerowe takie jak: MTB Trilogy, Sudety MTB Challenge, Bike Maraton, Puchar Strefy MTB Sudety.

W dniu 29 września br. podczas uroczystej gali VII Międzynarodowych Targów Rowerowych Bike-Expo w Kielcach Gmina Głuszyca zdobyła wyróżnienie w V Ogólnopolskim Konkursie „Gmina Przyjazna Rowerzystom”. Organizatorem konkursu był Zarząd Główny PTTK.

fot. Violetta Miklas

Jedlina-Zdrój jest uzdrowiskiem, położonym w przepięknej dolinie. Zewsząd otaczają ją lasy i wzgórza, dzięki czemu panuje tu łagodny klimat. Obecnie stawia się tu przede wszystkim na aktywność, a ilość atrakcji sprawia, że warto przyjechać na cały dzień. Wokół miasta rozciąga się wiele szlaków turystycznych, które zachęcają do spacerów, jazdy rowerami oraz uprawiania Nordic Walking.

W kompleksie leśnym, u zbiegu ulic Poznańskiej i Sienkiewicza, znajdziemy prawdziwy raj dla miłośników dobrej zabawy. Znajduje się tu całoroczna rynna saneczkowa, stok narciarski, park linowy, wieża wspinaczkowa oraz zjazdy pontonami. Dla miłośników ekstremalnej rozrywki przygotowano wypożyczalnię deskorolek i hulajnóg górskich. Nieopodal kompleksu położony jest doskonale odrestaurowany Pałac Jedlinka, który kusi ciekawą historią. Warto odwiedzić Dom Zdrojowy, gdzie można skosztować trzech rodzajów wód mineralnych. Jedlina słynie także z organizacji wielu prestiżowych imprez, jak np. Półmaraton Górski, Dolnośląski Festiwal Zupy, czy Międzynarodowy Festiwal Pentaque (gra w bule), które to wydarzenia stanowią świetną formę promocji zarówno miasta i pięknych okolic, jak i aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców i turystów.

Pałac Jedlinka z browarem (ul. Zamkowa 2-8)

Pierwsze wzmianki o tej rezydencji pochodzą z XIV wieku, a prawdziwy rozkwit rozpoczyna się w XVIII wieku, gdy właścicielem jest austriacki feldmarszałek Hans Christoph von Seher – Thoss. Pałac był siedzibą wielu znanych osobistości i rodów w tym, Karla Kristera, rodów von Puckler, von Klitzing, von Maltzan i Boehm. W latach 60-tych XIX wieku właścicielem pałacu był twórca wałbrzyskiej porcelany Karl Krister.

Od 1944 r. jako obiekt specjalny pod kryptonimem „WILLA ERIKA” pełnił funkcję sztabu organizacji TODT budującej podziemne miasto Riese. Pałac udostępnia zwiedzającym Komnatę Heraldyczną z unikalnym, największym w Polsce zbiorem almanachów gotajskich. Najstarszy egzemplarz pochodzi z 1854 r. i zawiera informacje heraldyczno – genealogiczne dotyczące szlachty Świętego Cesarza Rzymskiego Narodu Niemieckiego (S.I.R.) czyli ziem Śląska, Czech, Węgier, Austrii, Niemiec, Polski, itd. www.jedlinka.pl

Tor saneczkowy - Park Aktywności „Czarodziejska Góra” (ul. Poznańska)

Zjazd saneczkami po rynnie w regulowanym przez siebie rytmie. Saneczki rozpędzają się od razu. W pierwszym przejeździe poznasz trasę i sprzęt. Już w drugim szukasz optymalnego toru jazdy, osiągasz coraz wyższą prędkość, czujesz wiatr we włosach, a na zakrętach siłę odśrodkową. Całkiem jak na zimowych igrzyskach olimpijskich, ale tor saneczkowy w Jedlinie ma tę przewagę, że działa przez cały rok. Ma 600 m długości i kilkanaście zakrętów. Niewątpliwą atrakcją jest przejazd pod repliką najdłuższego tunelu w Polsce. Tor saneczkowy to emocje dla całej rodziny.

Trasa JUNIOR z systemem asekuracji

- Park Aktywności „Czarodziejska Góra” (ul. Poznańska)

Zapraszamy do skorzystania z ekscytującego toru przeszkód m.in. trasy Junior, na której został zastosowany najnowocześniejszy francuski system asekuracji. Dzięki niemu na Trasę zapraszamy już siedmiolatki, których rodzice nie muszą martwić się o bezpieczeństwo swoich dzieci, gdyż trasa posiada system bez przepinania czyli asekurację ciągłą. Z każdym kolejnym krokiem wzrosnie poczucie własnej wartości i dzieci poczują się jak prawdziwi zdobywcy. Niezapomniane przeżycia gwarantowane!

Wieża wspinaczkowa - Park Aktywności „Czarodziejska Góra” (ul. Poznańska)

Dla wszystkich tych, którzy lubią zdobywać. W tym konkretnym przypadku chodzi o szczyt na wysokości 15 metrów. Do wyboru są 3 ściany o różnym stopniu trudności i około 1000 chwytów. Każda z trzech ścian (Junior, Standard i Extreme) posiada dwie podstawowe drogi przejścia. Jest to jedyna w naszym regionie ściana wspinaczkowa o takich parametrach. Satysfakcja jednakowo gwarantowana! Piękne widoki również!

JEDLINA-ZDRÓJ

ŹRÓDŁO AKTYWNOŚCI

Malownicza lokalizacja Gminy Nowa Ruda, wśród urokliwych górskich dolin, na zielonych zboczach najwyższych partii Gór Sowich, stwarza idealne warunki na rozkoszowanie się niezapomnianymi widokami.

Poza przyrodą, turystów przyciąga bogata historia i wszystko to, co przekazały nam ubiegłe wieki. Miłośnicy myśli technicznej z końca XIX w. pokochają przebiegającą przez Bartnicę, Świerki i Ludwikowice Kłodzkie trasę kolejową, bogatą w najdłuższe w Polsce tunele i najwyższe wiadukty, a miłośnicy architektury barokowej powinni zajrzeć do Bożkowa, gdzie znajduje się jeden z najciekawszych pałaców na Dolnym Śląsku. Zaś w Ludwikowicach Kłodzkich, w okolicy tzw. muchołapki i podziemnych sztolni, budzących niezmiennie wiele emocji, miłośnicy militariów odnajdą się w prywatnym muzeum „Mölke”.

Turyści preferujący aktywny wypoczynek, korzystają zimą z wyciągów narciarskich i tras biegowych, a latem z siłowni plenerowych, torów off roadowych, szlaków konnych, pieszych, rowerowych oraz bardzo popularnych ostatnio singletracków.

Wydarzenia w Gminie Nowa Ruda bogate są w ofertę tak dla amatorów rekreacji, jak i sportowców. W ubiegłe lato Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda było organizatorem wielokrotnie honorowanego Srebrnymi i Brązowymi Kozicami, w kategorii najlepszych biegów alpejskich w Polsce, „Biegu na Wielką Sowę”. W tym roku wystartowało niemal pół tysiąca biegaczy, w tym Izabela Zatorska, jedna z najlepszych zawodniczek świata w biegach górskich, która objęła honorowy patronat nad imprezą. W ramach biegu odbyły się „Mistrzostwa Polski Weteranów w Biegu Górskim”. Kolejna edycja odbędzie się tradycyjnie w okolicach długiego weekendu sierpniowego 2017 r. Jeszcze tego samego weekendu, Centrum Kultury współorganizowało XXIV Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny. Gminę Nowa Ruda odwiedzili tancerze z Chorwacji, Serbii i Malborka. Wystąpił także ZPiT Nowa Ruda oraz gminne Koła Gospodyń Wiejskich. Na koniec wystąpił zespół „Trzy Korony”, znany z takich przebojów jak „10 w skali Beauforta”.

Muzyka wybrzmiewała w górskiej scenerii także w sobotni wrześniowy wieczór. Przy Schronisku Orzeł miała miejsce pierwsza edycja nowej w Gminie Nowa Ruda imprezy pn. „Śpiewanie pod Orłem”. Przepiękna okolica, widoki zapierające dech w piersiach, cudowny zachód słońca, turystyczna, przyjazna atmosfera, ale przede wszystkim muzyczna. Nastrojowe śpiewanie u podnóża Wielkiej Sowy rozpoczął Rafał Nosal z grupą BOHEMA, następnie na scenie wystąpił zespół Bez Jacka, Bieguni i legendarny Czerwony Tulipan.

Sportowa atmosfera znów zagościła w gminie w ostatni weekend września. W sobotę, 24 września odbyły się zawody z cyklu ogólnodostępnych amatorskich maratonów rowerowych MTB - Bike Maraton, a kolejnego dnia miłośnicy biegów spotkali się na starcie w ramach cyklu zawodów pod nazwą Super Bieg. Obie imprezy, o charakterze ogólnopolskim, przyciągnęły ponad tysiąc trzystu uczestników. Trasa została uznana przez zawodników za najciekawszą krajobrazowo i technicznie.

Wójt Gminy Nowa Ruda Adrianna Mierzejewska serdecznie zaprasza do Ludwikowic Kłodzkich na kolejne wydarzenia - Przegląd Pieśni Biesiadnych 23 października, wystawę prac malarskich naszego mieszkańca Zbigniewa Babiaka 28 października i Jarmark Świąteczny 10 grudnia. A 11 listopada kolejna edycja Górskiego Biegu Niepodległości w Świerkach. Do zobaczenia!

oprac. Barbara Adamska Urząd Gminy Nowa Ruda, Fot. BA

fot. S. Szel • Staw w Bratoszowie to bez wątpienia jeden z najpiękniej położonych akwenów wodnych w Górach Sowich

Pieszycy leżą w południowej części województwa dolnośląskiego, w Kotlinie Dzierżoniowskiej u podnóża Gór Sowich na wysokości 250-550 m. n.p.m. Należą do zespołu miast: Pieszycy-Dzierżoniów-Bielawa.

Malownicze zakątki gminy to: Park Krajobrazowy oraz Góry Sowie z wieżą widokową na najwyższym szczycie pasma Wielkiej Sowie, która jest celem licznych wycieczek i węzłem szlaków turystycznych. Jest to jeden z najlepszych punktów widokowych w całym paśmie Sudetów. Symbolem gminy jest muflon, którego najliczniejsza populacja w Polsce znajduje się właśnie w Górach Sowich. Żyją tu liczne gatunki fauny, bogata i różnorodna flora.

Obszar gminy Pieszycy pokryty jest gęstą siecią dobrze oznakowanych szlaków turystycznych i tras rowerowych, które różnicowane są pod względem długości i trudności. Gmina należy także do Strefy MTB SUDETY, czyli największego systemu tras rowerowych w Polsce (20 tras o łącznej długości ponad 500 km!). Zimą z kolei miłośnicy „biegówek” mogą korzystać z ratrakowanych tras biegowych.

Na terenie gminy znajduje się wiele zabytków architektury. Do najcenniejszych należą: pałac barokowy z XVIII wieku w Pieszycach, pałac barokowo - klasycystyczny z XVIII w. w Rościszowie oraz kościoły: św. Jakuba, św. Antoniego, św. Aniołów Stróżów w Kamionkach, św. Bartłomieja w Rościszowie i św. Jana Nepomucena w Piskorzowie.

Co roku w gminie odbywa się m.in.: Jarmark Wielkanocny i Bożonarodzeniowy, Dni Pieszyc, Kino Plenerowe w parku, Zawody MTB o Puchar Burmistrza Miasta Pieszycy oraz liczne rajdy samochodowe.

Pieszycy współpracują z gminą Świecie. Umowa partnerska podpisana została we wrześniu 2001 roku. 10 października 2004 roku podobną umowę podpisano z niemieckim miastem Schortens.

Wizytówka Pieszyc – barokowy pałac, który dzięki prywatnemu właścicielowi zmienił swoje oblicze
fot. S. Szel

Gmina Pieszycy jest organizatorem jednych z najlepiej ocenianych zawodów MTB
fot. T. Proszek

Góry Sowie są atrakcyjne dla aktywnych także zimą
fot. S. Szel

fot. S. Szel • Wieża widokowa na Wielkiej Sowie – symbol Pieszyce, ale także całych Gór Sowich

Wieża widokowa na Wielkiej Sowie

Najbardziej charakterystyczną budowlą dla gminy Pieszyce jest wieża widokowa na Wielkiej Sowie. Jej historia ma swój początek w 1886 roku. Wtedy to na wysokiej, 2-metrowej kamiennej podstawie wybudowano drewnianą wieżę widokową. W takiej postaci wieża z przyczyn technicznych przetrwała tylko do 1904 roku. Podjęto decyzję o postawieniu żelbetonowej wieży o wysokości 25 metrów. Inicjatorem remontu była Federacja Towarzystw Górskich, w której znaczny udział miał oddział pieszycki. Kamień węgielny uroczystie położono w 1905 roku, a oficjalnego otwarcia, połączonego z festynem, dokonano 24 maja 1906 roku. Wieżę zaprojektował architekt Hennning. Budowę sfinansowano ze zbiorów pieniężnych. Do 1907 r. zdołano uzbierać 18.218 marek. Przedsięwzięcie powierzono firmie Bastänier & George z Lipska. Wysokość wieży wynosi 25m, średnica na dole wynosi 8m, a na górze 4m. Na parterze wieży urządzono izbę pamięci, w której postawiono 90 cm popiersie Bismarcka, wykonane przez Harro Magnussena w galwanoplastycznym zakładzie tworzyw sztucznych w Geislingen / Würtemberg. W pomieszczeniu tym znajdowały się również 3 kolorowe okna z witrażami przedstawiającymi motywy z życia Bismarcka. Krętymi schodami zewnętrznymi okalającymi cokół można było dostać się do schodów wewnątrz wieży, które prowadziły na kondygnację widokową z 14 otworami okiennymi. Następne 21 stopni schodów prowadziło na górną platformę widokową budowli. „Ogień wieży” pochodził z zainstalowanego tutaj reflektora acetylenowego.

Wieża imienia Bismarcka, przyciągała rzesze turystów. W latach do I wojny światowej sprzedawano ok. 8 500 biletów wstępu rocznie. Rekordowym pod tym względem rokiem był pierwszy rok po oficjalnym otwarciu – wówczas wieżę odwiedziło ok. 21 000 turystów.

Wstęp na wieżę od zawsze był płatny, wydaje się więc, że przy tak licznych odwiedzinach Wielka Sowa powinna na siebie zarabiać. Jednak sytuacja polityczna, wojny światowe i brak opieki nad obiektem powoli doprowadzały wieżę do stanu, który mogliśmy obserwować jeszcze do 2005 r. Do tego czasu kilka razy w historii pojawiły się szanse i nadzieje na remont, jednak kończyło się to tylko na krótkookresowych pracach zabezpieczających obiekt przed całkowitym zniszczeniem. Tak było do 2006 roku, kiedy zakończył się remont wieży prowadzony przez miasto Pieszyce. W Górach Sowich do 1939 roku powstało 7 tego typu obiektów. Po 1945 roku wieżę oficjalnie przemianowano na wieżę gen. Władysława Sikorskiego, następnie (w 1980r.) na wieżę dr Mieczysława Orłowicza (aktywnego działacza PTTK). Jednak obie nazwy nie przyjęły się. Dziś obiekt postrzegany jest jako symbol Gór Sowich i Gminy Pieszyce.

**Wieża widokowa na Wielkiej Sowie w sezonie letnim
czynna jest codziennie (maj - październik) w godzinach od 9:30 do 19:00. szczegóły: www.pieszyce.pl**

Źródło:

- *Góry Sowich. Słownik Geografii Turystycznej Sudetów, tom 11, red. Marek Staffa, Wydawnictwo I-BIS, Wrocław 1995.*
- *Pieszyce od czasów najdawniejszych do końca XX wieku, M. Goliński, J. Kęsik, L. Ziátkowski, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2002.*
- www.pieszyce.pl, 29 września 2016 r.

Gmina Walim, położona w Górach Sowich, jest miejscem pełnym tajemnic. Tu znajdziesz piękno matki natury, tu będziesz stąpać po średniowiecznych zakątkach Zamku Grodno, tu wejdiesz w głąb Ziemi, aby prześledzić nierozpoznane poniemieckie Sztolnie Walimskie, tu ..., tu na pewno odpoczniesz.

W Gminie Walim jest tak naprawdę!

Położeni w niezwykle malowniczym zakątku Dolnego Śląska, otoczeni górami, lasami, rzekami i strumykami, na co dzień obcujemy z przebogata matką naturą. Na terenie naszej Krainy sowiogórskich tajemnic, oprócz wielu atrakcji turystycznych, takich jak: Zamek Grodno w Zagórzu Śląskim, Sztolnie Walimskie, Jezioro Bystrzyckie wraz z zaporą, pomniki przyrody, urokliwe kościoły i stare cmentarze, mamy także liczne szlaki piesze i trasy rowerowe, wyciągi narciarskie oraz miejsce do kąpieli. Gmina Walim pełna historii, tajemnic i atrakcji, obfituje również w lokalnych twórców-wytwórców, rzemieślników zajmujących się działalnością artystyczną oraz użytkową.

Odwiedzając Gminę Walim warto choć na chwilę zatrzymać się w Zamku Grodno. Miejsce to od zawsze przyciąga turystów wędrujących z boczami wzgórza Choina. Co w tym miejscu jest takiego co wabi i zniewala?...Oczywiście tajemnica!... Zaś zwiedzanie zamkowych zakamarków może dostarczyć mnóstwo emocji, bowiem czekają tam na turystów niespodzianki, razem z Białą Damą, która wygląda swego wybawcy w zakratowanym lochu.

Drugą niezwykłą "wizytówką" Gminy Walim, która od lat przyciąga rzesze badaczy i poszukiwaczy przygód są Sztolnie Walimskie. Podziemne trasy turystyczne w kompleksie "RIESE" są pozostałością po jednym z najbardziej tajemniczych przedsięwzięć górniczych i budowlanych, prowadzonych w czasie II wojny światowej przez III Rzeszę w Górach Sowich. Obiekt ten jest tym bardziej niezwykły, iż jego budowa nie została ukończona, a jego pozostałością jest szereg podziemnych kompleksów i nadziemnych budowli do dziś owianych mgłą tajemnicy, co do ich przeznaczenia.

Urozmaiceniem górzystego krajobrazu Gminy Walim jest Jezioro Bystrzyckie w Zagórzu Śląskim, które dzięki malowniczej linii brzegowej uznawane jest za jedno z najpiękniejszych jezior zaporowych w Sudetach. Oprócz funkcji przeciwpowodziowej i retencyjnej, którą zapewnia potężna, kamienna zaporę, Jezioro Bystrzyckie jest popularnym miejscem rekreacji i turystyki rodzinnej, bogatym w bazę noclegową i gastronomiczną z wypożyczalnią sprzętu wodnego.

Życie kulturalne mieszkańców Gminy Walim skupia się wokół cyklicznych wydarzeń o charakterze społeczno-rekreacyjnym oraz sportowym, których zadaniem jest integracja społeczna, kultywowanie tradycji oraz promocja Krainy sowiogórskich tajemnic poza jej granicami. Wśród niezwykle bogatego kalendarza wydarzeń organizowanych na terenie gminy możemy wyróżnić m.in.: Jarmark Średniowieczny, Mistrzostwa Polski w Drezynowaniu, Festiwal Gulaszu, czy Festiwal Sera.

fot.: www.sztolnie.pl

Mistrzostwa Polski w Drezynowaniu

Na terenie Gminy Walim utworzono ok. 70 km doskonale przygotowanych oraz zróżnicowanych pod względem długości i skali trudności górskich tras rowerowych.

Pokrywa śnieżna zalegająca od grudnia do marca sprzyja uprawianiu narciarstwa zjazdowego na stokach w miejscowości Rzcieszka.

Niepowtarzalność i atrakcyjność naszej gminy tworzą przede wszystkim niezwykle i fascynująca miejsca oraz atrakcje turystyczne. Uroku dodają jej także nasi mieszkańcy, a zwłaszcza grupa lokalnych twórców/wytwórców - rzemieślników zajmujących się działalnością artystyczną oraz użytkową, którzy w swoją pracę wkładają dużo wysiłku i serca.

Zapraszamy, do Krainy Sowiogórskich Tajemnic, do odkrywania jej piękna, sekretów i osobliwości!

KALENDARIUM IMPREZ

DATA	Głuszyca - www.gluszyca.pl	
16.10.2016	Wyścig o Czapkę Śliwek – zakończenie sezonu rowerowego w Głuszycy	
11.11.2016	Niepodległościowy Rajd Rowerowy po Gminie Głuszyca	
03.12.2016	Jarmark Bożonarodzeniowy, Park Jordanowski w Głuszycy	
10.12.2016	Premiera spektaklu teatralnego „Ziemia Obiecana Włókniarzy” z udziałem mieszkańców Głuszycy Centrum Kultury-MBP w Głuszycy	
10.12.2016	Koncert uczestników warsztatów nauki gry na instrumentach dętych i perkusyjnych	

DATA	Jedlina - Zdrój - www.jedlinazdroj.eu	
maj 2017	4. Półmaraton Górski Jedlina-Zdrój	
czerwiec 2017	XV Dolnośląski Festiwal Zupy	
lipiec 2017	3. Letni Festiwal Gitarowy	
sierpień 2017	Dni Jedliny-Zdroju	
październik 2017	Koncert uczestników warsztatów nauki gry na instrumentach dętych i perkusyjnych	

DATA	Nowa Ruda - www.gmina.nowaruda.pl	
23.10.2016	Przegląd Pieśni Biesiadnych	
28.10.2016	Wystawa prac malarskich Zbigniewa Babiaka	
11.11.2016	5. Górski Bieg Niepodległości - Świerki	
10.12.2016	Jarmark Świąteczny	
kwiecień 2017	XIX Spotkania Tradycji Wielkanocnych Ziemi Kłodzkiej	

DATA	Walim - www.walim.pl	
marzec 2017	Mistrz Jaja - Wielkanocne Tradycje Kulinarne	
kwiecień 2017	Święto Ziemi na Brzegu Jeziora	
maj 2017	Jarmark Średniowieczny na Zamku Grodno	
maj 2017	Wyścig ślimaków winniczków	
czerwiec 2017	Festiwal Gulaszu	

DATA	Pieszycy - www.pieszycy.pl	
22.10.2016	Targi Turystyczno-Kulturowe	
17.12.2016	Jarmark Bożonarodzeniowy	
01.05.2017	Otwarcie sezonu turystycznego na Wielkiej Sowie	
lipiec 2017	Plenerowy Przegląd Kina w pieszyckim parku	
sierpień 2017	3 Zawody MTB o Puchar Burmistrza Miasta Pieszycy	

ZAPRASZAMY!